

YU ISSN 0351-2851

ACROCEPHALUS

LETNIK V
VOLUME V

ŠTEVILKA 22
NUMBER 22

DECEMBER 1984
DECEMBER 1984

ACROCEPHALUS

dvomesečno glasilo Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Jugoslavija
bimonthly journal of Bird watching and bird study association of Slovenia, Yugoslavia

naslov uredništva editorial address	61000 Ljubljana, Langusova 10
urednik editor	Iztok Geister 64202 Naklo, Pokopališka 13, tel. 064 47170
uredniški svet editorial council	Iztok Geister, Janez Gregori, Boris Kryštufek, dr. Sergej D. Matvejev, Dare Šere, dr. Andrej Župančič
oblikovalec designer	Iztok Geister
tipkanje typing	Ivanka Metelko
lektorja readers	Janko Kovačič (za slov.-for slov.) Irena Jurak-Wattson (za ang.-for engl.)
tisk print	Sitotisk Janja & Andrej Košir Žeškova 5, Kranj
cena price	100 din za številko

DRUŠTVO ZA OPAZOVANJE IN PROUČEVANJE PTIC SLOVENIJE - JUGOSLAVIJA BIRD WATCHING AND BIRD STUDY ASSOCIATION OF SLOVENIA - YUGOSLAVIA

naslov address	Langusova 10, 61000 Ljubljana
predsednik president	Rudolf Tekavčič 61351 Brezovica 350, tel.: 061 653506
podpredsednik vicepresident	Dr. Andrej Župančič Veselova 10, 61000 Ljubljana, tel.: 061 216974
tajnik secretary	Tomi Trilar Pot v Bitnje 12, 64000 Kranj
blagajnik treasurer	Dare Šere Glinškova ploščad 12, 61000 Ljubljana, tel.: 061 348274
žiro račun	50101 - 678 - 73884
izvršilni odbor executive board	Franc Bračko, Janez Gregori, Peter Grošelj, Dr. Sergej D. Matvejev, Slavko Polak, Andrej Sovinc, Dare Šere, Borut Štumberger, Rudolf Tekavčič, Tomi Trilar, Dr. A. Župančič
letna članarina subscription rate	800 din za posameznike (400 din za di- jeke in študente) in 2.000 din za us- tanove

Uvodnik Editorial

Lovski inšpektor občine Ptuj izdaja na osnovi 70-člena zakona o sistemu državne uprave in o Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije ter o republiških upravnih organih (Uradni list SRS, št.24/79), 202. in 211.člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list SFRJ, št.32/78) v zadevi zavarovanja ptičjih vrst, ki gnezdiijo na otokih akumulacijskega jezera SD-2, naslednjo

O D L O Č B O

V času gnezdenja perjate divjadi in drugih vrst ptic na otokih akumulacijskega jezera SD-2 se prepove ribičem Ribiške družine Ptuj, čolnarjem in jadralcem na vodi Brodarskega društva "Ranca" Ptuj ter drugim občanom zadrževanje v neposredni bližini otokov in dostop na te otoke.

Društvo za varstvo in vzgojo ptic Ptuj mora z vidnimi znaki označiti meje nedovoljenega zadrževanja ob otokih na akumulacijskem jezeru SD-2 najkasneje do 30/4-1984.

Stroškov postopka ni.

O b r a z l o ž i t e v :

Društvo za varstvo ptic Ptuj ugotavlja, da ribiči Ribiške družine Ptuj in člani Brodarskega društva "Ranca" Ptuj ter drugi občani z zadrževanjem v neposredni bližini otokov in dostopom na otoka vznemirjajo v času gnezdenja na teh otokih številne vrste perjate divjadi in drugih vrst ptic.

Zaradi zavarovanja teh ptičjih vrst lovski inšpektor občine Ptuj odloča kot je v izreku te odločbe.

Lovski inšpektor ima po določilu 77.člena Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o opravljanju lovišč, (Uradni list SRS, št.25/76), pravico, da odredi ukrepe, da se nepravilnosti v določenem roku odpravijo.

Odločba je izdana po uradni dolžnosti in je na osnovi 14.člena Zakona o upravnih taksah (Uradni list SRS, št.7/72), takse prosta.

S tem je odločba utemeljena.

Pouk o pravnem sredstvu:

Zoper to odločbo je dovoljena pritožba na Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Republiški inšpektorat za lovstvo in ribištvo Ljubljana in se lahko vloži v roku 15 dni po prejemu te odločbe.

Morebitna pritožba se lahko izroči ali pošlje po pošti organu, ki je odločbo izdal ter mora biti kolkovana s 40.-din upravne takse, po tar.št.2, Zakona o upravnih taksah (Uradni list SRS, št.23/82).

VROČITI:

1. Ribiška družina Ptuj, p.p.
2. Brodarsko društvo Ptuj, p.p.
3. Društvo za varstvo in vzgojo ptic Ptuj, p.p.
4. Ribiški inšpektor, tu
5. Arhiv, tu

Lovski inšpektor
Marija LJUBEC, ing.a.gr.

Otoka na Ptujskem jezeru zaščitena

The islands of the Ptuj lake protected

Frane Janžekovič, Borut Štumberger

Na Dravi so do leta 1978 zgradili 9 hidrocentral. S tem so jo zajeli na njenem energetsko najvitalnejšem delu. Vzporeden pojav je bila gradnja manjših in večjih zbirnih jezer. Najmlajše pa tudi največje je Ptujsko akumulacijsko jezero, ki meri 6 x 3 km. Dno jezera je nekdanja struga Drave, bližja trstišča, prodišča in zamočvirjen gozd, ki so sedaj pod vodno gladino. Strmi nasip je prevlečen s plastjo asfalta. Pri trasiranju jezera so v zgornjem delu namenoma zgradili dva manjša otočka.

Drugi, manjši otok je krožne oblike in meri 15 x 16 m in 1 m v višino. Zgrajen je iz proda, na katerem nastaja prst. Rastlinje je nizko, na otoku raste še grm vrbe in rdečega dreva. Otok predstavlja edino zanesljivo gnezdišče navadne čigre *Sterna hirundo* in rečnega galeba *Larus ridibundus* v Sloveniji. V zadnjih treh letih na otoku gnezdi par čopaste črnice *Aythya fuligula*. V letu 1984 je bilo evidentiranih 89 gnezd navadne čigre, 112 gnezd rečnega galeba in po eno gnezdo čopaste mlakarice, možna pa je tudi gnezdittev male čigre *Sterna albifrons*. Kot na prvem otoku se tudi na tem izven gnezditvenega obdobja zadržujejo številne race.

11. Umetni otok na Ptujskem jezeru, gnezdišče navadne čigre in rečnega galeba (F. Janžekovič)

11. The artificial island on the Ptuj lake, the nest site of Common Tern and Black-headed Gull (F. Janžekovič)

Prvi, večji, je podolgovate oblike s strmò spodjedeno obalo. Na otoku prevladuje zlata rozga, vse bolj pa ga prerašča vrbovje. Lovci so na otoku posadili okrog 80 sadik smrek, ki pa slabo uspevajo. Na otoku redno gnezdi nekaj parov mlakaric *Anas platyrhynchos*. V letu 1984 so bila na otoku najdena 4 legla mlakarice, 1 gnezdo srake *Pica pica* in 1 gnezdo močvirske trsnice *Acrocephalus palustris*. Na tem otoku so navadne čigre in rečni galebi gnezdili, dokler jim nista premočna zarast in nesrečna posaditev smrek to preprečila.

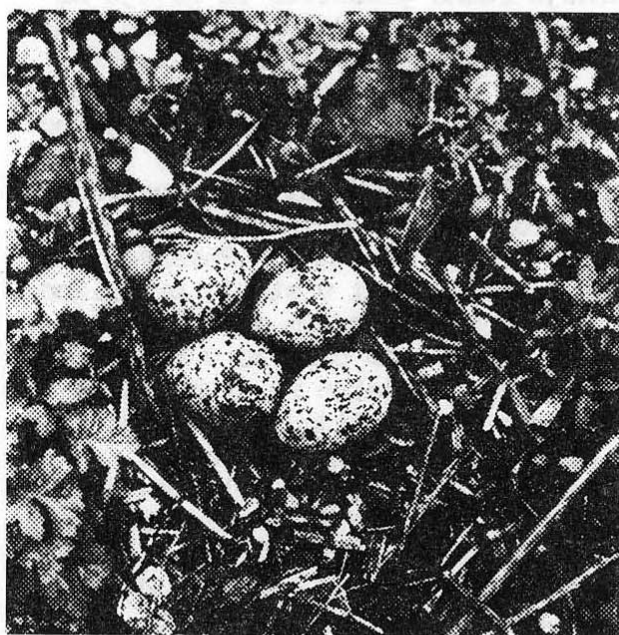
Erozija močno spodjeda prvi večji otok, manjšega pa precej manj. Na jezeru se zbirajo ljubitelji vodnih športov, tako od ob lepem vremenu ne manjka jadralcev na deski in voznikov motornih čolnov, ki otoka uporabljajo kot vmesno postajo. Reka Drava pa je tudi močno onesnažena z anorganskimi in organskimi odpadki.

Ptujsko jezero je eno od redkih gnezdišč navadne čigre, rečnega galeba in čopaste črnice v Sloveniji. Zaradi tega se je Društvo za vzgojo in varstvo ptic Ptuj na pobudo tov. Lašiča odločilo, da pri občinski inšpekcijski službi predlaga zaščito otokov. Prošnja je bila ugodno rešena v aprilu 1984. Z zaščito naj se gnezdečim pticam omogoči nemotena vzreja zaroda.

Potek gnezditve spremljamo vse od prvega čiščenja otoka leta 1980 dalje. V letu 1981 je bila kolonija uničena. Otoček je postal priljubljena izletniška točka, seveda kar sredi gnezditvene sezone. V naslednjih dveh letih se je akcija čiščenja otočka nadaljevala, v letu 1984 pa so se nam pridružili tudi člani društva za varstvo in vzgojo ptic iz Ptuja.

Z odlokom o zaščiti je prepovedano približevati se otokoma. Cona dovoljenega približevanja je označena z ustreznimi znaki.

Odlok o zaščiti bi bil brez prave veljave, če ga ne bi potrdila širša javnost. Z razumevanjem so ga sprejeli tako pri ribiški in lovski družini Ptuj, kot pri Brodarskem društvu Ranca Ptuj.

12., 13. Leglo navadne čigre (levo) in rečnega galeba (desno), dne 11. 5. 1984 (I. Geister)

12., 13. The brood of Common Tern (left) and Black-headed Gull, on 11. May 1984 (I. Geister)

SUMMARY

Two artificial islands on the artificial Ptuj lake are described. A colony of Black-headed Gulls (*Larus ridibundus*) and of Common Terns (*Sterna hirundo*) breeds on the smaller island. The Tufted Duck (*Aythya fuligula*) also breeds there. On the smaller island, measuring 15x20 metres, 112 pairs of Black-headed gulls and 89 pairs of Common terns nested in 1984. Here before every breeding season ornithologists clear away the sorrel so ensuring that it will not grow to an extent which inhibits bird breeding. In 1984 the island was protected against visits of unauthorized persons.

Franc Janžekovič
Bukovci 27, 62281 Markoveci

Borut Štumberger
Cirkulane 41, 62282 Cirkulane

Kolonija breguljke *Riparia riparia* odkrita pri Mariboru

A colony of the Sand Martin *Riparia riparia* discovered near Maribor

Breguljka *Riparia riparia* iz rodu obvodnih lastovk *Riparia* je edina v Evropi živeča vrsta. V Jugoslaviji in Sloveniji jo vidujemo predvsem ob selitvi, spomladi že v aprilu, v jesenskem delu pa od avgusta do oktobra. V tem času jo v nižini ob vodnih površinah (reke, jezera) vidimo v nekoliko večjem številu. Kot naša gnezdilka pa je zelo redka. Že O. Reiser (1925) jo imenuje redko gnezdilko in navaja kolonijo ob Dravi v Hajdošah blizu Ptujja, najdeno leta 1921. Dne 24.7.1984 sem našel kolonijo breguljk v gramoznici Dž Nigrad v Zg. Dupleku jugovzhodno od Maribora. Kolonija šteje 20-30 parov. Glavni strnjeni del gnezdišča je ob robu gramozne jame v peščeni steni, visoki do 3 metre. Posamezni rovi so raztreseni v steni, približno 30 metrov pred glavnim strnjenim gnezdiščem. V tem času so v rovih bili še mladiči, verjetno že drugi zarod. S kolegom R. Korajžijo sva z mrežo tudi 10 breguljk ujela in obročkala. Po izjavah tamkajšnjih delavcev so breguljke gnezdile že v letu 1982 in 1983, takrat je bila kolonija številčno dvakrat večja od sedanje. Pri eksploataciji gramozja pa je bil del gnezdišča večkrat uničen, kar neposredno ogroža kolonijo. Po dogovoru z vodstvom gramoznice naj bi glavni del gnezdišča ohranili in ga pri izkopavanju gramozja obšli. Zdaj lahko le upamo, da bo obljuba gradbincev tudi držala.

14. Gnezdišče breguljke v gramozni jami pri Mariboru v letu 1984 (F. Bračko)

14. The nest site of Sand Martin in a gravel-pit near Maribor in 1984 (F. Bračko)

SUMMARY

The Sand Martin (*Riparia riparia*) is regarded as a rare breedingbird in Slovenia. While working on the ornithological atlas we found that it breeds in some gravel-pits in north eastern Slovenia. One of such colonies is in Zg. Duplek near Maribor, where 20-30 pairs were breeding in 1984. An agreement was made with the managements of the gravel-pit that the breeding ground would be left undisturbed by pit operations.

Franc Bračko
Gregorčičeva 27, 62000 Maribor

**Pogin rdečeglavih
kraljičkov *Regulus ignicapillus* v
Ljubljani pojasnjen?
Death of Firecrests *Regulus
ignicapillus* in Ljubljana explained?**

Že v letu 1983 so bili najdeni mrtvi rdečeglavi kraljički *Regulus ignicapillus* pod 150 m visokim dimnikom Komunalne energetike Ljubljana (KEL) v Ljubljani, točneje v Šiški. Dimnik je krožno osvetljen s tremi močnimi žarnicami na 67 metrov višine, nato na 107 metrih in na koncu (vrhu) pri 147 metrih višine. Večina luči je belih, nekaj pa je tudi rdečih.

8. in 9. IX. 1983 je bilo pod tem dimnikom najdenih 9 primerkov rdečeglavih kraljičkov. Uslužbenec KEL-a K. Dovič nam je omenjenih devet primerkov prijazno odstopil za potrebe ornitološke zbirke Prirodoslovnega muzeja Slovenije.

V letu 1984 nas je omenjeni tovariš ponovno obvestil, da so pod dimnikom zopet mrtvi rdečeglavi kraljički. Po datumih je bilo najdeno naslednje število primerkov: 3. IX. 84 (7 primerkov), 4. X. 84 (1 primerek), 5. X. 84 (28 primerkov) in 6. X. 84 (3 primerki).

5. X. 84 sem se odločil, da si vso to stvar pobliže ogledam kar na mestu samem. V pisarni KEL-a so ujeli še živega rdečeglavega kraljička, ki sem ga kasneje obročkal in izpustil. V garderobi je bila tudi najdena srpična trstnica *Acrocephalus scirpaceus*, ki sem jo tudi obročkal in izpustil. Ob tem naj dodam, da je bilo vreme v teh dneh zelo slabo. Ker so vsi rdečeglavi kraljički poginili verjetno ponoči, sem zato od KEL-a dobil dovoljenje, da lahko čez noč kontroliram okolico dimnika. Menil sem, da edino na ta način lahko ugotovimo vzrok, za pogin tolikih rdečeglavih kraljičkov. Ob 18 h zvečer sem se z vso ustrezno opremo namestil v bližini dimnika, tako da sem imel dober razgled po okolici. V bližini dimnika so tudi posamezna drevesa, med njimi pa so tudi cestne svetilke, ki so mi omogočale sorazmerno dobro vidljivost. Ker mi ni bilo poznano, kako in kdaj priletijo kraljički v bližino dimnika, sem z baterijo stalno kontroliral tla pod dimnikom, z daljnogledom pa sem opazoval osvetljeni del dimnika na višini 67 m. Nekajkrat so bili opazovani

tudi netopirji *Chiroptera* in slakovi večji *Herse convolvuli*. Po štirih urah opazovanja je začelo po malem tudi deževati in zato sem že pomislil, da bo ves trud in neprespana noč zaman.

Ob 22.30 sem zaslišal v zraku značilno oglašanje kraljičkov in v naslednjem trenutku so kraljički začeli krožiti okoli dimnika, ali točneje, na višini 67 metrov, kjer so prve tri luči. Nekaj časa so se še oglašali, potem pa je bilo vse tiho.

Ob 23.25 je priletela naslednja jata in skupaj se je nadaljeval "ples" okoli dimnika ali okoli posamezne luči. Ponovno je zaživel oglašanje in eden izmed kraljičkov se je začel oglašati na drevesu v moji neposredni bližini. Ker so drevesa osvetljena, se je začel spreletavati z veje na vejo, kot podnevi, ko išče hrano.

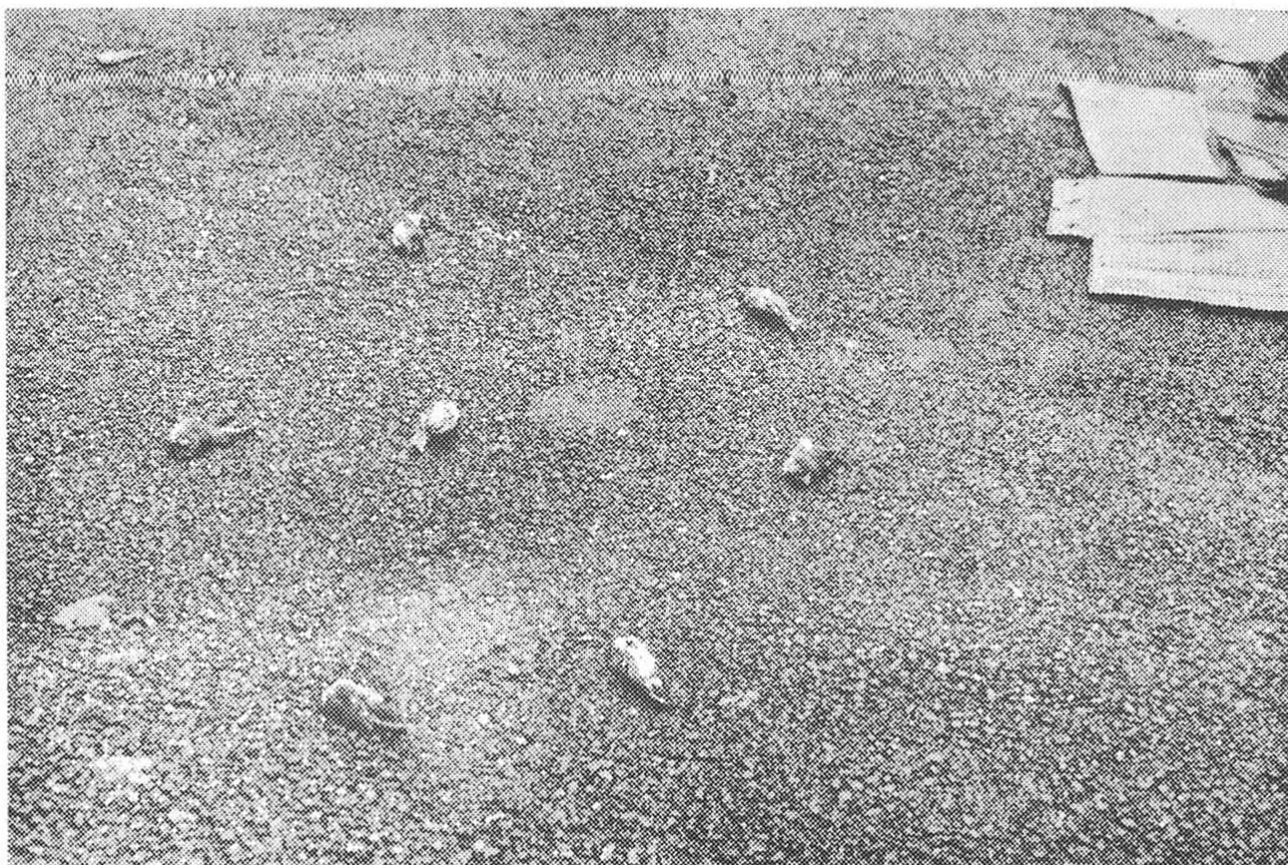
Ob 24.12 je zaživel ponovno oglašanje in nekaj kraljičkov se je začelo oglašati na drevesih. Od časa do časa so se oglašali tisti v krošnjah in tisti, ki so še vztrajali okoli dimnika.

Ob 24.30 je bilo oglašanje zelo povdarnjeno in predpostavljam, da so prileteli novi kraljički, ker so nekateri oglašali tudi na drevesih in tako privabili še druge. Potem pa je bilo zopet vse tiho, le okoli luči so nekateri še vztrajno letali. Ves čas sem kontroliral tla pod dimnikom, vendar brez uspeha.

Ob 2.42 sem pod dimnikom našel 3 mrtve rdečeglave kraljičke in enega, ki je bil še živ. Spravil sem ga v posebno vrečko in odnesel na toplo. Kaže, da se je do jutra opomogel, in tako sem ga spustil med ostale na drevesih. Po tem dogodku kraljičkov nisem več opazil.

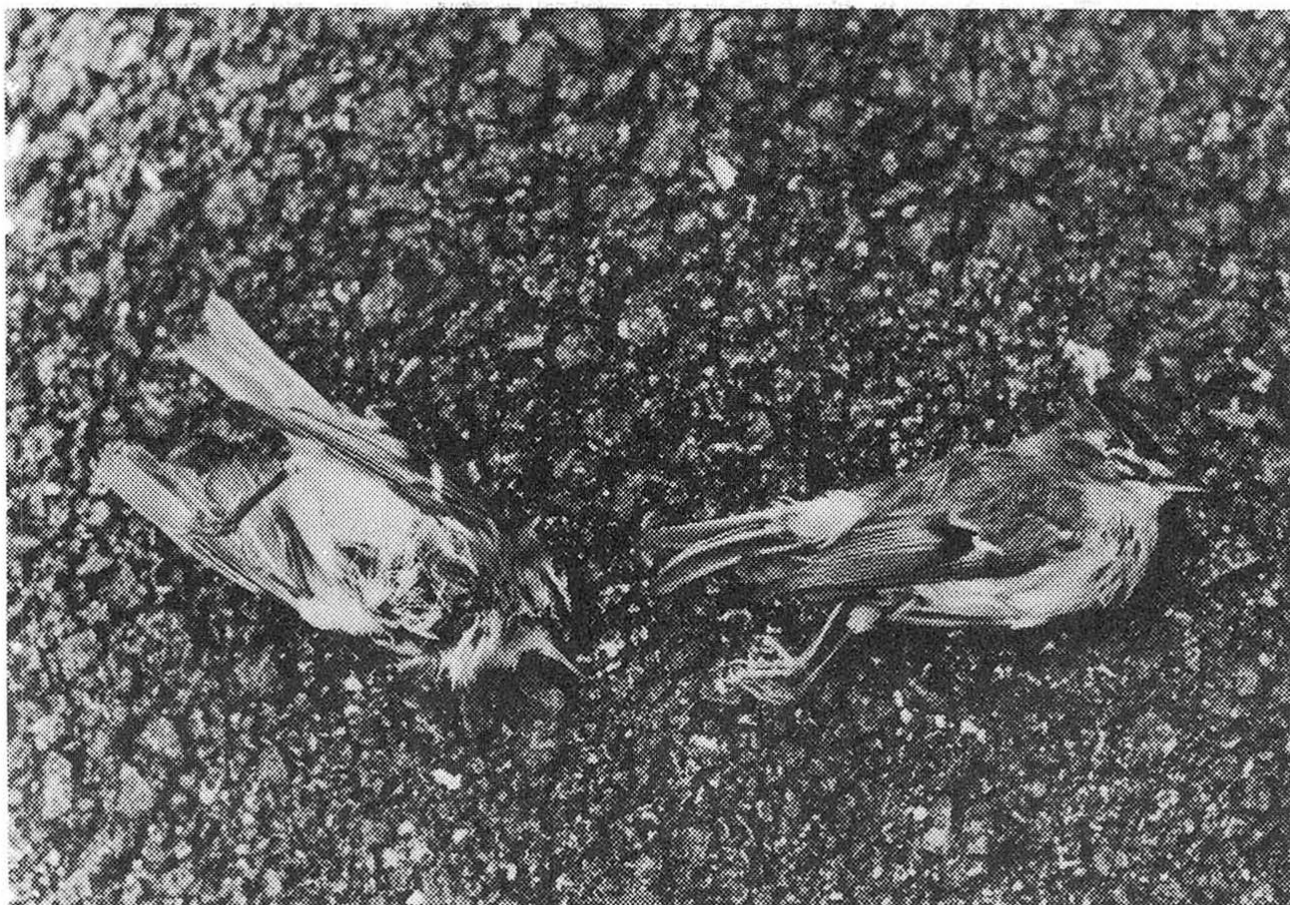
Malo pred 6 h zjutraj, ko se je zdanilo, sem opazil, da so nekateri primerki prenočili tudi na železni konstrukciji, na katero so pritrjene tudi svetilke. Z omenjenega mesta so se spuščali na drevesa, kjer so se oglašali že drugi kraljički. Nekaj primerkov je priletelo tudi z bližnjih objektov. Vsi preživeli rdečeglavi kraljički (ca 40) so nato odleteli skozi drevje naprej.

Po 6. uri zjutraj so na železno konstrukcijo dimnika (67 metrov od tal) prileteli kavke *Coloeus monedula*, ki so z dimnika in konstrukcije pobrale slakove večje. Če jim uspe verjetno kavke

15., 16. Poginuli rdečeglavi kraljički,
najdeni pod dimnikom v noči od
5. na 6. oktober 1984 (D. Šere)

15., 16. Firecrests, found dead under the
chimney in the night between
5th and 6th October 1984 (D. Šere)

popberejo tudi kraljičke. Svoje deleže pri kraljičkih so deležne verjetno tudi mačke, ki sem jih videl ponoči.

Na osnovi do sedaj znanih in na novo pridobljenih spoznanj lahko zaključimo naslednje:

-Vzrok pogina kraljičkov je verjetno v tem, da posamezni primerki nepretrgoma letajo okoli dimnika (luči) in pri tem od izčrpanosti ali onemoglosti padejo na tla, kjer se lahko še dodatno poškodujejo, pa čeprav vidnih poškodb ni bilo videti.

-Nekaterim kraljičkom kljub temu uspe "prileteti" na tla, kar dokazuje ujeti živi primerki. Najdeni so bili tudi 3 primerki v prostorih ob dimniku, tja pa so lahko prišli samo živi in so kasneje poginili, lahko že ponoči.

-Sprva smo domnevali, da je vzrok smrti dim, ki prihaja iz dimnika, vendar so leta 1983 našli mrtve ptice, ko se kurilna sezona sploh ni začela. Po drugi strani izhaja dim na višini 150 m, kraljički pa so se držali na višini 67 m, kjer je prvi krog luči. Zaradi dima bi verjetno prišlo do zastrupitve takoj, kraljički pa so dolgo vztrajno letali okoli dimnika.

-Zanimiv je tudi podatek, da je bil pogin septembra meseca 1983 ob lepem vremenu, medtem ko je bil pogin v letošnjem oktobru ob slabem vremenu.

-Rdečeglavi kraljički se selijo ponoči. Presenetljivo pa je, da vmes ni bilo mrtvih rumenoglavih kraljičkov *Regulus regulus*, ki se tudi selijo ponoči, in to ob tem času in tudi pozneje.

-Kontrolni ulovi v okolici Ljubljane so pokazali, da v gozdovih ob tem času ni rdečeglavih kraljičkov, ampak so samo rumenoglavi kraljički *Regulus regulus*.

-Po grobi in približni oceni lahko ugotovimo, da je umrljivost okoli 10%, glede na število priletelih primerkov.

-Zanimivo bi bilo vedeti za število priletelih kraljičkov dne 5.X.84, ko je bilo najdenih 28 primerkov rdečeglavih kraljičkov.

-V primeru večjega dežja je treba računati na večjo umrljivost kraljičkov, ki so omagani pristali na tleh.

-V ornitološki zbirki PMS je 35 primerkov rdečeglavih kraljičkov, 13 primerkov pa je bilo izvrženih zaradi slabega stanja.

-Ob tem nočnem opazovanju drugih vrst ptičev nisem opazil.

-Zanimivo bi bilo ugotoviti, kdaj se rdečeglavi kraljički pojavijo ali na višku njihovega jesenskega preleta ali kdaj drugič?

Naj dodam, da je bilo dogovorjeno, da bodo na dimniku vse bele luči zamenjali z rdečimi in tako poskušali preprečiti še nadaljnji pogin kraljičkov.

Zahvaljujem se vodilnim uslužbencem KEL-a, ki so mi omogočili nemoteno delo. Zahvala velja zlasti tov. D. Doviču, ki je tudi dal svoj prispevek k razjasnitvi tega vprašanja.

SUMMARY

*The author examined the mystery of the Firecrests *Regulus ignicapillus* found dead under an illuminated chimney in Ljubljana. The chimney is 150 m tall and on three levels it is brightly illuminated all round. He observed that Firecrests on their passage through the area were attracted by the light and by the singing - of their fellows already perched in the crowns of nearby trees. Some birds flew around the chimney until they were worn out and fell to the ground. In the period from October 3 to October 6, 1984 thirty-nine dead Firecrests were found at the foot of the chimney representing approximately 10% of the birds flying near the chimney in this period. It is surprising that this happens only to Firecrests and not to Goldcrests *Regulus regulus*, which also fly over our countryside at the same time. On the other hand it is not known whether Firecrests stop anywhere on their passage over Slovenia as we never catch them in the woods in which Goldcrests are caught.*

Dare Šere
Kustodiat za ornitologijo PMS
Stožice 49/A, 61113 Ljubljana

Vprašanja ornitološkega atlasa: Petje brezobmočne grmovščice *Phylloscopus sibilatrix*

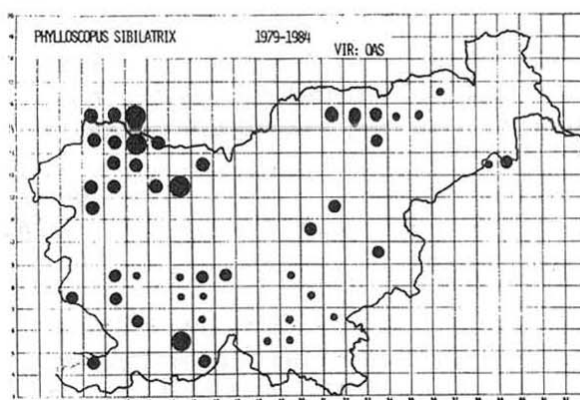
Puzzles of the ornithological atlas: Singing of the non-territorial Wood Warbler *Phylloscopus sibilatrix*

Kot je bilo že večkrat poudarjeno (zlasti v vsakoletnih vabilih k sodelovanju), je ena osrednjih skušnjav ornitološkega atlasa ta, da bi pojoče samce šteli že kar za gnezdeče pare. Resnici na ljubo moramo priznati, da je ta metoda snemanja populacij v literaturi med največkrat priporočanimi, največ uporabljanimi pa tudi najbolj zapeljivimi metodami. Res je tudi, da boljše in hitrejše (s tem pa tudi cenejše) za zdaj ne poznamo.

Berthold (1976) poroča, da je leta 1972 ob Bodenskem jezeru prepevalo 5-6 samcev malega slavca *Luscinia megarhynchos* več kot mesec dni, čeravno mali slavec tam ne gnezdi. 19.5.1981 sem na poti iz Rovt na Jamnik naletel na 2 pojoča samca grmovščice *Phylloscopus sibilatrix* v bukovem gozdu, nazaj grede pa, spuščajoč se proti Kropi, še na 2 pojoča samca v hrastovem gozdiču. Mirne vesti sem v kvadrantu 12/43 odkritje označil s kodo 6, zlasti še, ker sem dan poprej odkril pojočega samca tudi v borovem gozdu v Stražišču pri Kranju (kvadrant 12/44). 3.6. istega leta sem naletel na 2 pojoča samca v bukovju na drugem ovinku ceste proti Valvazorjevi koči pod Stolom in na svarilno oglašujoč se par ob jezeru Završnica (kvadrant 14/43).

Leto dni kasneje pa sem konec maja naletel na 2 pojoča samca grmovščice v smrekovem gozdu ob izlivu Bistrice v Savo (kvadrant 12/44). Kljub docela za gnezdenje neprimernemu habitatu (premalo svetlobe, skoraj gola tla) sta samca neumorno prepevala 28., 29. in 30.5. Lahko rečem, da sem se 3.6., ko ju ni bilo ne slišati ne videti, končno oddahnil, s treznim občutkom, da sem se rešil privida.

Dogodek nas uči dvoje stvari. Najprej, da pojočemu samcu še zdaleč ni verjeti na prvi pogled, in drugič, da moramo vselej presoditi tudi to, ali je prebivališče za gnezdenje primerno ali ne. Najzanesljiveje ga ne bomo položili, če bomo položaj preverjali vse

Slika 1: Gnezditvena razširjenost grmovščice v Sloveniji 1979-84
(Vir: OAS)

Figure 1: The breeding distribution of Wood Warbler in Slovenia in the period 1979-84
(Ornithological Atlas of Slovenia)

17. Grmovščica ob gnezdu 15.6.1979 v Naklem
17. Wood Warbler at nest on 15th June 1979
at Naklo

dotlej, dokler se ne razjasni. Kajpak tega zaradi tranzitnega načina opazovanja često ni mogoče storiti. Tako sem šele leta 1984 preveril gnezditev nad Kropo, kjer sem 18.6. srečal pojočega samca. Datum izključuje selitev, ne pa možnosti, da je pel le nesparjeni samec. Kljub vsem tem zapletom lahko z veseljem poročam o dveh najdenih gnezdih grmovščice v kvadrantu 12/44: 15.6.1976 v Naklem in 16.6.1984 na Okroglem. Z obeh se je speljalo šest mladičev, prvi par je gnezdil v svetlem gozdu rdečega bora, drugi pa v bukovem nabrežju, precej temnejšem od prejšnjega prebivališča.

Iztok Geister
Pokopališka 13, 64202 Naklo

Iz ornitološke beležnice

From the ornithological note-book

NAVADNI ZVONEC *Bucephala clangula*

30.3.1984 sem s severnega brega predvojnega jezera v Bobovku splašil "črno raco z belimi sekundarnimi letalnimi peresi". Bilo je oblačno in se je mračilo, zato razen bele lise na koncu trupa nisem mogel razločiti nobenega zanesljivega znamenja. Postal pa sem pozoren na silhueto zvončaste glave, za katero se mi je za trenutek zazdelo, da je rjave barve. Doma sem to črno raco determiniral za raco črnico *Melanitta fusca*. Vendar se mi je naslednjega dne ponudila čudovita priložnost, da sem svojo zmoto lahko popravil. Tokrat je v soncu plavala pred mano ista rasa na povojnem jezeru in v njej sem z lahkoto prepoznal samico navadnega zvonca *Bucephala clangula*. Vse je bilo jasno videti: rjavo zvončasto glavo, svetel vrh kljuna, siv hrbet in sivo oprsje ločeno od glave z belim ovratnikom. Bilo jo je veselje pogledati, še bolj pa me je osrečila, ko se je kot na paradi najmanj desetkrat spreletela nizko nad mano in se spet vrnila na vodo.

Iztok Geister

Pokopališka 13, 64202 Naklo

SREDNJA ŽAGARICA *Mergus serrator*

Ko sem opoldne 17.11.1984 odšel na Dravograjsko jezero, nisem pričakoval nič posebnega. Prejšnji dan je snežilo, ta dan pa je bil hladen in odet v mrko sivino.

Na moje začudenje je bilo na jezeru nenavadno veliko ptic. Pozoren sem postal na precej veliko ptico, ki sem jo že po silueti prepoznal za slapnika. Z daljnogledom sem determiniral severnega slapnika *Gavia arctica*. Malo vstran sta plavala dva čopasta ponirka *Podiceps cristatus*. Pri "Petrolu" v spodnjem delu jezera, je bila skupina štirinajstih sivk, *Anas strepera* od tega je bilo devet samcev. Poleg lisk *Fulica atra* in mlakaric *Anas platyrhynchos* je živahno plavalo in se potapljalo nekaj malih

ponirkov *Podiceps ruficollis*.

Pogled se mi je ustavil pri najmanjšem izmed petih otokov, kjer je mirno plavalo proti toku Drave pet ptic, za katere sem mislil, da so ponirki. Ko sem se jim po stezi ob robu jezera počasi približal na sto metrov ter pogledal skozi daljnogled, sem skoraj vrisnil od veselja; po tankem rdečem kljunu in majhnem nazaj štrlečem čopku, sem prepoznal žagarice.

Glave vseh petih so bile rjave barve, izpod kljuna se je vila bela neprekinjena proga proti trupu. Boki so bili svetlo sivi, zgornji del trupa in peruti, razen majhne proge, pa sivo rjavi. Bile so približno enake velikosti kot mlakarice. Ko sem si jih dobro ogledal, sem se vprašal, katere vrste so. Zadosťoval je pogled v Pareysov priročnik, da sem prepoznal srednjo žagarico. Vseh pet primerkov je imelo rjave glave, brez rjave proge čez prsa in značilnega vzorca, zato domnevam, da so bile samice. Žal je moje prvo srečanje s srednjo žagarico zmotil avto na nasprotni strani Drave, tako da je vseh pet odletelo v smeri proti Avstriji.

Naslednjega dne, ko sem zopet prišel na jezero, sta bili tam samo dve srednji žagarici, ki sem ju še precej časa opazoval skozi svoj zvesti daljnogled.

Davorin Vrhovnik

Črneče 59, 62370 Dravograd

RIBJI OREL *Pandion haliaetus*

Dne 15.9.1984 ob 18 h sem v Komatevri pod Kurjo pečjo opazil ribjega orla, ki je sedel na jelši ob majhnem potočku (v katerem pa zagotovo ni rib). Odletel je proti dolini.

Viktor Vreš

Kokra 75

KAMENJAR *Arenaria interpres*

MORSKA SRAKA *Haematopus ostralegus*

Dne 5.5.1984 sem bil s kolegom M. Kaligaričem na Ankaranskem polju. Na blatnem nasipu, ki je nastal zaradi poglobljanja obale, sem v družbi srebrnih in rečnih galebov opazoval primerek morske srake *Haematopus ostralegus*. Po dvajsetminutnem opazovanju morske srake sem se je "naveličal" in odšel proti izlivu reke Rižane. Mojo pozornost je pritegnil čudno obarvan "prodnik". Zelo me je presenetila njegova zaupljivost, saj sem se mu lahko približal na slabe 4 metre. Kljub temu da sem ga nekajkrat prestrašil, je znova priletel na isti del obale. Ker sem se s to ptico prvič srečal, sem z začudenjem ugotovil s pomočjo daljnogleda in priročnika, da gre za kamenjarja *Arenaria interpres*. Pol ure kasneje sem imel priložnost videti, kako sta oba skupaj brskala za hrano po nasutem blatu.

Tihomir Makovec

Gasilska 8, 66000 Koper

ČRNA PROSENKA *Pluvialis squatarola*

Dne 4.5.1984 sem se s kolesom peljal po nasipu Ptujskega jezera. Pred sabo sem podil male martinke, ki so se predsedali za nekaj 10 metrov naprej. Pri vsakem vzletu se je slišal glasen "tididi"... "Po nekaj minutah vožnje sem med glasovi malih martincev slišal neznan pisk. V jati je letel svetel pobrežnik. Odložil sem kolo in se jim začel previdno približevati. Opazoval sem belega s črnimi pikami posutega ptiča, perutnici in hrbet so bili temnejši, po trebuhu je bil snežno bel. Približeval sem se mu, dokler ni vzletel. Pri dvigu perutnic se je pod pazduho pokazala črna lisa, ki je bila dobro vidna tudi v letu. To je bilo moje prvo srečanje s črno prosenko *Pluvialis squatarola*. Ptica je bila v zimskem perju in se je na jezeru zaustavila le za krajši čas, saj je naslednji dan nisem več izsledil.

Franc Janžekovič

Bukovec 27, 62281 Markovci

KAMENJAR *Arenaria interpres*

Z jesenskim preletom so se na prodišču v Bukovcih začeli pojavljati najrazličnejši preletniki. Večinoma značilni, med njimi pa tudi kakšna redkost oziroma neznačilna ptica za ta geografski predel.

Dne 25.8.1984 sem šel na prodišče ob Dravi. Od daleč sem z daljnogledom pregledal najaktualnejši predel, kjer se zbirajo martinke. Kljub previdnosti sem splašil dva zelenonoga martinca *Tringa nebularia*, ki sta z glasnimi klici odletela na drugo stran Drave. Za njima se je dvignil pobrežnik velikosti pikastega martinca, vendar s krajšim kljunom. Po perutih in hrbtu je bil beloprogasti. Ni bilo dvoma, da gre za kamenjara *Arenaria interpres*. Odpeljal sem se domov po fotoaparatu in mrežo. Ob vrnitvi je bil spet na tej strani Drave, s kljunom je preobračal kamne do velikosti kurjega jajca in izpod njih pobiral hrano. Od daleč sem naredil prvo fotografijo, počasi sem se mu začel približevati in vsakih nekaj korakov naredil po en posnetek. Začuden sem bil, ko se sploh ni zmenil zame. Približal sem se mu na dobrih 10 korakov, naredil še nekaj posnetkov in se vrnil po mrežo. V njegovi prisotnosti sem razpel mrežo, ne da bi ga to motilo. Obšel sem ga, da je bil med mano in mrežo in ga počasi podil proti mreži. Ko je imel še kakšen meter do mreže, se je dvignil, me v loku obletel in se vrnil na staro mesto. Poskusil sem še enkrat, vendar brez uspeha.

Franc Janžekovič

Bukovec 27, 62281 Markovci

BELA PASTIRICA *Motacila alba*

Med služenjem vojaškega roka v Delnicah sem 16.6.1984 našel gnezdo bele pastirice na neobičajnem mestu: na okrog 8 m visoki smreki v bližini vojaških zgradb. Gnezdo je bilo tik ob deblu, kakih 5 m od tal in dobro skrito med vejami. Mladiči so se 17.6. popoldne speljali iz gnezda. Zanimivo je, da so se tudi kasneje radi zadrževali po drevju, še posebej na smrekah. Naj pripomnim, da je bilo v neposredni bližini gnezdišča veliko raznih objektov, ki bi omogočali za pastirico bolj običajna gnezdišča/razne strešne lege, tramovi.../.

Andrej Sovinc

Cesta VII. Korpusa 76, 61000 Ljubljana

RAKAR *Acrocephalus arundinaceus*

Dne 9.7.1984 sem se mimogrede ustavil ob ribniku komarnik v Črnem lesu pri Lenartu, katerega vedno bolj obrašča rogoz in trstika. Ob ribniku sem se zadržal skoraj uro, ves ta čas pa so v rogozu in trstičju neutrudno peli trije samci rakarja. Verjetno rakar tukaj tudi gnezdi.

Franc Bračko

Gregorčičeva 27, 62000 Maribor

NAVADNI VRTNIK *Hippolais icterina*

Dne 6.6.1984 sem opazoval dva pojoča vrtnika v Vukovskem dolu, severno od Pernice. Zadrževala sta se v gostem in trnatem grmovju (sliva, šipek), iz katerega ju nikakor nisem mogel prepoditi. Dne 20.6. sem ponovno obiskal ta predel, vendar o morebitnem gnezdenju ni bilo sledu. Tudi pojočih samcev ni bilo več opaziti.

Franc Bračko

Gregorčičeva 27, 62000 Maribor

VRBJA LISTNICA *Phylloscopus collybita*

24. decembra 1983 me je ob Ljubljani pri Črni vasi s svojim oglašanjem presenetila vrbja listnica. Spreletavala se je med vrbovjem.

Andrej Trontelj

Vogelna 6, 61000 Ljubljana

KROKAR *Corvus corax*

Dne 3. aprila 1984 sem pri vasi Hraše ob Lescah opazil dva krokarja *Corvus corax*. Ker sta se podila drug za drugim, in ker sem ju to zimo večkrat opazil v tem okolišču, sem mislil, da gre za parjenje. Ko pa sem videl, da je eden le preveč napadalen, sem pomislil, da je ptica na tleh morda ranjena in jo druga hoče ubiti. Ko sem se jima hotel približati, sta odleteli kak kilometer stran, tam pa se je zbralo še nekaj vran. Ko sem ju dohitel, sem opazil krut prizor: na tleh je ležal krokar z zlomljeno nogo (primarna poškodba), skljuvan po perutih in hrbtu, ter povsem obnemogel, zato sem mu moral skrajšati muke.

Boris Kozinc

Hraše 1a, 64248 Lesce

Skrivnostna fotografija

Mystery photograph

Ptica iz slikovne uganke v prejšnji številki je mladič navadnega kupčarja *Oenanthe oenanthe*, ki ga je fotografiral T. Trilar. Težavna naloga, mar ne? Predvsem zato, ker kupčarja, ki ga ne vidimo vsak dan, prepoznamo vselej po njegovi kontrastni črno beli obarvanosti oziroma po belini na jurici in repu. Seveda pa mladiča veliko lažje kot na fotografiji določimo na terenu, kjer nam njegovo izkaznico pokažejo kar njegovi starši.

Urednik

Nove knjige New books

SEABIRDS *Peter Harrison*

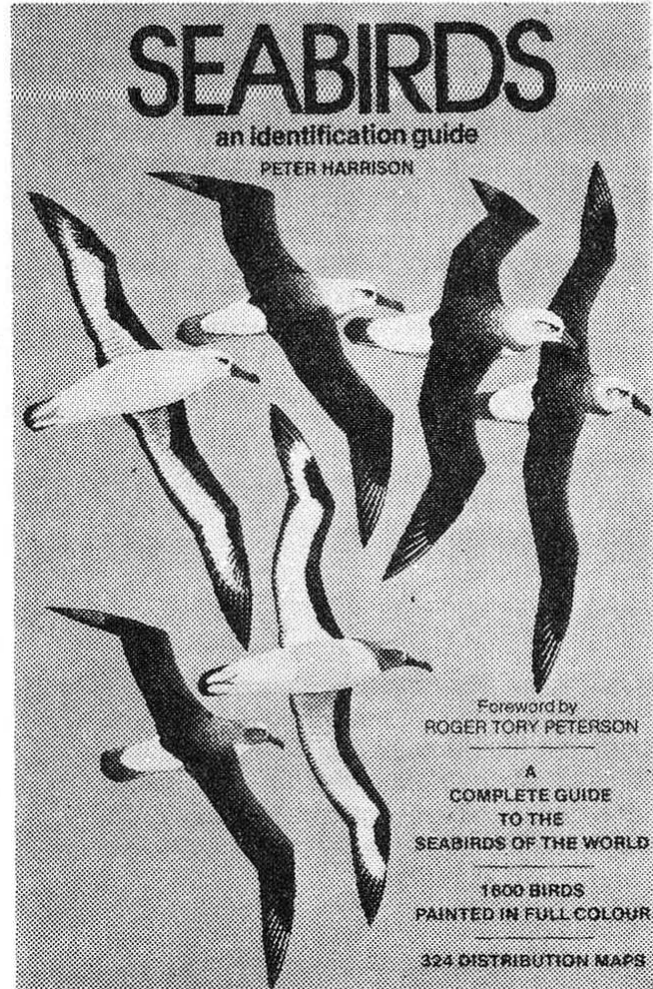
Croom Helm 1983

Ta zajetna 448 strani obsegajoča knjiga o morskih pticah in njihovi determinaciji je nastajala 11 let. Od tega je avtor 7 let preživel na križarjenju po vseh morjih sveta. Družbo so mu delali žena, teleobjektiv, fotoaparati, beležnik in skicirka ter seveda 282 vrst ptic, ki jih je srečal na morski obali, na samotnih otokih ali na visokem, pelagičnem morju. V knjigi je s 1600 slikami prikazanih 312 vrst ptic, ki jih je avtor naslikal na podlagi več tisoč diapozitivov. Ogromno, veličastno, nemara življensko delo mladega ornitologa, namenjeno znanstvenikom, mornarjem in opazovalcem ptic.

V knjigo so vključene družine pingvinov, slapnikov, ponirkov, albatrosov, viharikov, strakošev, pelikaničev, tropikov, pelikanov, stmoglavcev, kormoranov, burnic, liskonožcev, kritokljunov, govnačk, galeb, čiger, škarjekljunov, njork in nekaj morskih rac.

Predgovor h knjigi je napisal znani angleški ornitolog in ilustrator R.T. Peterson. Predgovoru sledijo navodila za uporabo priročnika, razlaga kratice in geslovnika s topografsko sliko tipične morske ptice. V uvodu so obravnavane sestavine opazovanja morskih ptic: velikost, mehki deli (kljub in noge), perje, temne "kape", nadočasne maroge, "ovratniki", vzorci na perutih, jurica, rep, stadiji mene in obrabe let, navade prehranjevanja, vtis, ki ga ptica napravi na opazovalca (jizz), glas in razširjenost. Uvodni del sklene z napotki za zapisovanje opažanj in s sugestijo, komu poslati zbrane podatke.

Uvodnemu delu sledi 88 barvnih prilog s kratkim besedilom v telegramskega stila, nanašajočem se na naslikane ptice v odraslem, prvo, drugo in tretjeletnem perju, v gnezditvenem in izven-gnezditvenem obdobju, poseben oddelek je namenjen letu, navadam in vtisu, ki ga naredi na opazovalca, in poseben

razširjenostim in gibanjem. Zaključek vsakega opisa je namenjen razlikovanju podobnih si vrst. Če izvzamemo bibliografijo in kazalo ptičjih imen, se knjiga konča z zemljevidi razširjenosti vseh v njej obravnavanih vrst.

Slovenci nismo bogve kako pogosti popotniki svetovnih morij, a tudi za zapeček nam veter in mraz semtertja priženeta kakšno za naše kraje redko severno morje prikazen. S tako knjigo v rokah kot so Harrisonove Morske ptice jih bomo še težje pričakovali, kot smo jih pričakovali že doslej.

Iztok Geister
Pokopališka 13, 64202 Naklo

Ko si plašica gradi gnezdo v mogočnem gozdu, zasede eno samo vejico.

Čuang-ce
(živel pred 2300 leti)

BIRDS OF THE SOVIET UNION: A SOUND GUIDE

Boris N. Veprintsev, Moskva 1982

Dve od treh plošč, kolikor jih je do sedaj izšlo (napovedanih je 25) in ki naj bi predstavljale zvočno paralelo Priročniku ptic SSSR avtorjev Flinta, Boehme, Kostina in Kuznecova, sta se iznenada pojavili v ljubljanskih trgovinah z gramafonskimi ploščami. Na eni plošči so posneti *Gavia adamsii*, *G. arctica*, *G. pacifica*, *G. stellata*, *Burchinus oedicnemus*, *Pluvialis squatarola*, *P. dominica*, *P. apricaria*, *Charadrius morinellus*, *C. hiaticula*, *C. dubius*, *C. mongolus*, *C. alexandrinus*, *Vanellus vanellus*, *Chetusia leucura*, *Arenaria interpres*. Na drugi plošči so posneti *Limosa limosa*, *L. lapponica*, *Limnodromus scolopaceus*, *L. semipalmatus*, *Phalaropus fulicarius*, *P. lobatus*, *Phylomachus pugnax*, *Eurynorhynchus pygmeus*, *Limicola falcinellus*, *Calidris minuta*, *C. ruficollis*, *C. subminuta*, *C. temminckii*, *C. ferruginea*, *C. alpina*, *C. maritima*, *C. ptilocnemis*, *C. acuminata*, *C. melanotos*, *C. canutus*, *C. bairdii*, *C. mauri*, *C. alba*, *Glareola nordmanni*. Posnetki so odlični, v ozadju pa je slišati še druge, tudi za nas zanimive vrste, kot so: *Calcarius lapponicus*, *Clangula hyemalis*, *Tadorna ferruginea*.
Cena: 300.- din.

Iztok Geister

Društveni izlet na ribnik Komarnik**The Association's trip to the Komarnik pond**

Izleta na Komarnik dne 20.10.1984 smo se udeležili štirje člani. Vreme je bilo sončno, pihal je le srednjemočan zahodnik. Ob ribniku smo bili že ob sončnem vzhodu, saj so jutranje ure za opazovanje najbolj zanimive. Opazili smo nad 30 različnih vrst ptic. Na ribniku so plavali številni plovci, čopasti ponirek (6), ki tod tudi najštevilnejše gnezdi, mali ponirek (8), mlakarica (nad 150), race sivke (30), črne liske (nad 100), zelenonoge tukalice (5). Ob bregu pa so nemo čepelice sive čaplje (12), splašili smo par kozic, spretno pa se nam je skrival vodomec in se vedno izdal s

svojim tit, tit. V trstičju in rogozu smo opazovali plašice (2), trstne strnade (10), na bližnjem polju pa sta se spreletavali vriskarici, navadna postovka, visoko v zraku pa sta krožili kanji. Proti podnevu so na ribnik prileteli še rečni galebi (4), na polje pa sive vrane (20) in kavke (8). Ob tako bogatem ptičjem svetu, ki nas je obdajal, smo se kaj neradi vračali domov.

Franc Bračko

Gregorčičeva 27, 62000 Maribor

Občni zbor ornitološkega društva Ixobrychus**The annual meeting of the Ornithological Association Ixobrychus**

V petek, 21.XII.1984, smo se ob 17. uri zbrali v sejni dvorani moderno opremljenega doma učencev Heroj Tito v Koprnu na rednem občnem zboru Ornitološkega društva Ixobrychus.

Po pozdravnem nagovoru Iztoka Škornika in dopolnilih k nekaterim točkam statuta Ornitološkega društva Ixobrychus smo maloštevilni udeleženci občnega zbora izvedeli, da je društvo po letu in pol administrativnih zapletov od sredine novembra 1984 dalje registrirano pri občini Koper. Poročilu o registraciji drugega slovenskega ornitološkega društva je sledilo finančno poročilo in program dela za leto 1985. Zastavili so si dokaj ambiciozen program: sodelovali bodo pri Ornitološkem atlasu Slovenije in tudi drugih akcijah, ki jih organizira Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije; tudi letošnja zimo bodo prešteli prezimujoče vodne ptice; v počitniških mesecih zopet pripravljajo ornitološki tabor v Sečoveljskih solinah; poizkusili bodo pregledati obalne klife od Izole do Strunjana in organizirati opazovanje preletnikov. Občni zbor sta zaključila Iztok Geister z ornitološko primerjavo Sečoveljskih solin s Škocjanskim zatokom in Goran Palčič z doživetimi izseki iz življenja solinskih ptic in udeležencev ornitološkega tabora "Sečovlje 84".

Iztok Geister

Kazalo V. letnika (1984)

1984 Index to volume V.

IMENSKO KAZALO

- Bračko, F.: Zaznamovanje bele štorke *Ciconia ciconia* z barvnimi obročki, št.21, str.42
- Bračko, F.: Rjava čaplja *Ardea purpurea*, št.21, str.44
- Bračko, F.: Veliki kormoran *Phalacrocorax carbo*, št.21, str.44
- Bračko, F.: Sršenar *Pernis apivorus*, št.21, str.45
- Bračko, F.: Pisana penica *Sylvia nissoria*, št.21, str.46
- Bračko, F.: Kolonija breguljke *Riparia riparia* odkrita pri Mariboru, št.22, str.56
- Bračko, F.: Rakar *Acrocephalus arundinaceus*, št.22, str.63
- Bračko, F.: Navadni vrtnik *Hippolais icterina*, št.22, str.63
- Bračko, F.: Društveni izlet na ribnik Komarnik, št.22, str.65
- Geister, I.:Kvakač *Nycticorax nycticorax*, št.19-20, str.22
- Geister, I.:Vprašanja ornitološkega atlasa *Lullula arborea*; Komentar k pojasnilu, št.19-20, str.21
- Geister, I.:Beločeli deževnik *Charadrius alexandrinus*, št.19-20, str.24
- Geister, I.:Mali škurh *Numenius phaeopus*, št.19-20, str.24
- Geister, I.:Belovrati muhar *Ficedula albicollis*, št.19-20, str.26
- Geister, I.:Popis bele štorke *Ciconia ciconia* v Sloveniji, št.19-20, str.32
- Geister, I.:Nove znamke, št.21, str.43
- Geister, I.:Črnoglavi galeb *Larus melanocephalus*, št.22, str.45
- Geister, I.:Vprašanja ornitološkega atlasa: Petje brezobmočne grmovščice *Phylloscopus sibilatrix*, št.22, str.60
- Geister, I.:Navadni zvonec *Bucephala clangula*, št.22, str.61
- Geister, I.:Seabirds (Peter Harrison); Nove knjige, št.22, str.64
- Geister, I.:Birds of the Soviet Union: A sound Guide (Boris N.Veprinsev); Nove knjige (plošče), št.22, str.65
- Geister, I.:Brkata sinica *Panurus biarmicus*, št.19-20, str.26
- Geister, I.:Skrivnostna fotografija, št.19-20, str.33, št.21, str.47, št.22, str.63
- Gjerkeš, M.:Ankaran; Poročila od koderkoli, št.21, str.51
- Gregori, J.:Ornitološkim raziskavam v dolini Mure na rob, št.19-20, str.19
- Gregori, J.:Čopasti ponirek *Podiceps cristatus*, št.19-20, str.22
- Gregori, J.:Srpična trstnica *Acrocephalus scirpaceus*, št.19-20, str.25
- Gregori, J.:Prepelica *Coturnix coturnix*, št.19-20, str.24
- Gregori, J.:Umrli je Rado Smerdu, št.19-20, str.36
- Grošelj, P.:Poljski vrabec x domači vrabec *Passer montanus* x *Passer domesticus* št.19-20, str.27
- Grošelj, P.:Snežni strnad *Plectrophenax nivalis*, št.19-20, str.27
- Grošelj, P.:Društveni izlet na Fructalovo smetišče v Ajdovščini, št.19-20, str.32
- Izvršilni odbor: Ptiči Slovenije (Ivo Božič), št.21, str.48
- Jančar, T.:Gnezditelj plašice *Remiz pendulinus* v Sigah pri Ljubljani, št.21, str.41
- Jančar, T.:Priba *Vanellus vanellus*, št.19-20, str.24
- Janžekovič, F.:Pojavljanje zimske rase *Clangula hyemalis* v Sloveniji, št.19-20, str.17
- Janžekovič, F.:Vrani *Corvidae*, št.19-20, str.27
- Janžekovič, F., B.Štumberger: Otoka na Ptujskem jezeru zaščitena, št.22, str.54
- Janžekovič, F.:Črna prosenka *Pluvialis squatarola*, št.22, str.62
- Janžekovič, F.:Kamenjar *Arenaria interpres*, št.22, str.62

- Kozinc, B.: Vprašanja ornitološkega atlasa *Lullula arborea*; Pojasnilo, št.19-20, str.21
 Kozinc, B.: Krokav *Corvus corax*, št.22, str.63
 Kurillo, J.: Zvonec *Bucephala clangula*, št.19-20, str.23
 Kurillo, J.: Črna žolna *Drycopus martius*, št.19-20, str.25
 Lukač, G.: Ekскурzija na Ormoško akumulacijsko jezero, št.19-20, str.20
 Matvejev, S.D.: Črna štorclja *Ciconia nigra*, št.19-20, str.22
 Matvejev, S.D., S.Vertelj: Rjasta raca *Tadorna ferruginea*, št.19-20, str.23
 Matvejev, S.D.: Društveni izlet v Bohinj, št.21, str.43
 Matvejev, S.D.: Ptice na grad Sofia (D.Nankinov), št.19-20, str.30
 Matvejev, S.D.: Društveni izlet v Bohinj, št.21, str.43
 Hočevar, B.: Letna skupščina društva, št.19-20, str.34
 Makovec, T.: Kamenjar *Arenaria interpres*, Morska sraka *Haematopus ostralegus*, št.22, str.62
 Sovinc, A.; D.Šere: Predlogi in utemeljitve zavarovanja nekaterih predelov Ljubljanske barja, št.19-20, str.1
 Sovinc, A.: Gorska sinica *Parus montanus*, št.19-20, str.26
 Sovinc, A.: Bela pastirica *Motacilla alba*, št.22, str.63
 Škornik, I.: Rjasta kanja *Buteo rufinus*, št.21, str.45
 Šere, D., A.Sovinc: Predlogi in utemeljitve zavarovanja nekaterih predelov Ljubljanskega barja, št.19-20, str.1
 Šere, D.: Sršenar *Pernis apivorus*, št.19-20, str.23
 Šere, D.: Rdečenoga postovka *Falco vespertinus*, št.19-20, str.24
 Šere, D.: Navadna postovka *Falco tinnunculus*, št.19-20, str.24
 Šere, D.: Planinski hudournik *Apus melba*, št.19-20, str.25
 Šere, D.: Skalna lastovka *Ptyonoprogne rupestris*, št.19-20, str.25
 Šere, D.: Mlinarček *Sylvia curruca*, št.19-20, str.26
 Šere, D., T.Trilar: Preševo 83, št.19-20, str.30
 Šere, D.: Tečaj za obročkovalce, št.19-20, str.31
 Šere, D.: Razširjenost kovačka *Phylloscopus trochilus* v Sloveniji, št.21, str.37
 Šere, D.: Planinski orel *Aquila chrysaetos*, št.21, str.44
 Šere, D.: Navadni kobiličar *Locustella naevia*, št.21, str.46
 Šere, D.: Pogin rdečeglavih kraljičkov *Regulus regulus* v Ljubljani pojasnjen? št.22, str.57
 Tekavčič, R.: Društveni izlet v Sinjo gorico in Bevke, št.19-20, str.32
 Trilar, T.; D.Šere: Preševo 83, št.19-20, str.30
 Trilar, T.: Črni škarnik *Milvus migrans*, št.21, str.45
 Trilar, T.: Občni zbor ornitološkega društva *Ixobrychus*, št.22, str.65
 Trontelj, Al.: Sirski detel *Dendrocopos syriacus*, št.21, str.46
 Trontelj, Al.: Črnoglavi muhar *Ficedula hypoleuca*, št.21, str.46
 Trontelj, Al.: Belovrati muhar *Ficedula albicollis*, št.21, str.46
 Trontelj, A.: Rečni kobiličar *Locustella fluviatilis*, št.21, str.46
 Trontelj, P.: O ptičjih otokih severnih morij, št.19-20, str.28
 Trontelj, P.: Črni škarnik *Milvus migrans*, št.21, str.45
 Trontelj, A.: Vrbja listnica *Phylloscopus collybita*, št.22, str.63
 Vertelj, S., S.D.Matvejev: Rjasta raca *Tadorna ferruginea*, št.19-20, str.23
 Vreš, B., D.Vrhovnik: Ornitološki pogled na Dravograjsko jezero, št.19-20, str.11
 Vreš, B.: Velika bobnarica *Botaurus stellaris*, št.21, str.44
 Vreš, B.: Mali deževnik *Charadrius dubius*, št.21, str.44
 Vreš, B.: Ribji orel *Pandion haliaetus*, št.22, str.61
 Vrhovnik, D.: Srednja žagarica *Mergus serrator*, št.22, str.61
 Vogrin, M.: Hotinja vas; Poročila od koderkoli, št.21, str.52

STVARNO KAZALO

- Acrocephalus arundinaceus* 63
Acrocephalus scirpaceus 25
Ardea purpurea 44
Arenaria interpres 62
Apus melba 25

Bucephala clangula 23, 61
Buteo rufinus 45
Botaurus stellaris 44

Ciconia ciconia 32, 42
Ciconia nigra 22
Charadrius alexandrinus 24
Charadrius dubius 44
Clangula hyemalis 17
Corvus corax 63
Coturnix coturnix 24

Dendrocopos syriacus 46
Drycopus martius 25

Falco tinnunculus 24
Falco vespertinus 24
Ficedula albicollis 26, 46
Ficedula hypoleuca 46

Haematopus ostralegus 62
Hippolais icterina 63

Larus melanocephalus 45
Locustella fluviatilis 46
Locustella naevia 46
Lullula arborea 21

Mergus serrator 23
Milvus migrans 45
Motacilla alba 63

Numenius pheopus 24
Nycticorax nycticorax 22

Pandion haliaetus 61
Podiceps cristatus 22
Panurus biarmicus 26
Parus montanus 26
Passer montanus x P. domesticus 27
Pernis apivorus 23, 44
Phylloscopus collybita 63
Phylloscopus sibilatrix 60
Phylloscopus trochilus 37
Plectrophenax nivalis 32
Pluvialis squatarola 62

Regulus ignicapillus 57
Remiz pendulinus 41
Riparia riparia 56

Sylvia curruca 26
Sylvia nissoria 46

Tadorna ferruginea 23

Vanellus vanellus 24

XIX. MEDNARODNI ORNITOLOŠKI KONGRES

2. obvestilo

Vodilna tema kongresa je "ornitologija kot interdisciplinarna veda". Delo bo potekalo v obliki simpozijev (50), ki neizogibno obsegajo ne samo ornitološko, temveč tudi dotikajočo se problematiko iz sodobne fiziologije, fizike, kemije, psihologije itd. Rezultati znanstvenega dela bodo prikazani tudi na panojih. Vsak dan bo zjutraj enournna plenarna seja. Organizirani bodo tudi tematski sestanki in "okrogle mize".

Pred in po kongresu bodo organizirane ekskurzije v vse predele Kanade od polarnih do zmernih. Med kongresom (22-29 junij) bo v jutranjih urah mogoče opazovati ptice v različnih biotopih v okolici Onnara, kjer je mogoče videti do 90 vrst ptic. Uradna jezika na kongresu sta francoski in angleški. Kotizacija stane 175 K\$ (pred 31.1.1969) oziroma 225 K\$ (po tem datumu). Cena ekskurzije je 20-60 K\$. Za udeležbo na ekskurzijah je potrebno predložiti polog v višini 200 K\$ in to pred 31.1.1986. Cene predlaganih hotelov, motelov in študentskih domov se gibljejo od 31 K\$ do 100 K\$ za dvoposteljno sobo na dan.

Naslov: XIX Congressus INTERNATI NALIS ORNITHOLOGICUS SECRETARIAT
 342 Mc Laren Street, OTTAWA, Canada, K2P 0M6

Program dela Društva v letu 1985

Programme of the Association in 1985

1. Glasilo *Acrocephalus* naj bo periodično glasilo s štirimi številkami letno, oziroma dve dvojni. Po možnosti naj izideta dve v spomladanskem in dve v jesenskem obdobju.
2. Nadaljevali bomo z delom za Ornitološki atlas Slovenije - organizator Iztok Geister.
3. Nadaljevali bomo s spomladanskim opazovanjem selivk - organizator Tomi Trilar.
4. Organizirali bomo opazovanje gnezdenja sov - organizator Davorin Tome.
5. Organizirali bomo opazovanje skalnega goloba *Columba livia* v Sloveniji - organizator Peter Grošelj.
6. 9. in 10. marca 1985 bomo v Ljubljani organizirali tretjo konferenco ornitologov Jugoslavije - organizator Tomi Trilar.
7. Na osnovi ankete bomo ponovno oblikovali vse štiri društvene komisije: komisijo za fotografijo, komisijo za redkosti, terminološko komisijo in komisijo za varstvo narave ter odbor za zimsko štetje vodnih ptic. Tajnik bo sklical na novo oblikovane komisije do začetka aprila.
8. Z delom bo nadaljevala komisija za zaščito in ohranitev mrtvih rokavov na Muri - predsednik Franc Bračko.
9. Organizirali bomo izlete in predavanja. Vsak vodja izleta mora po izletu napisati krajše poročilo (po možnosti s sliko) za *Acrocephalus*; ravno tako naj predavatelj po potrebi in vsebini predavanja pripravi članek za *Acrocephalus*.
10. Prevzeli bomo pogodbeno delo pri Gozdnem gospodarstvu Kranj in Gozdnem gospodarstvu Bled. Do 1. marca bomo pripravili program dela.
11. Društvo bo pri Zavodu SR Slovenije za varstvo naravne in kulturne dediščine nadaljevalo s pogodbenim delom pri kartiranju gnezdk v Triglavskem narodnem parku, če bo pravočasno izdelan program dela in bodo zagotovljena finančna sredstva.
12. Nadaljevali bomo s pripravo utemeljitev zavarovanja nekaterih predelov Ljubljanskega barja.
13. V sodelovanju z Zavodom SR Slovenije za varstvo naravne in kulturne dediščine bomo nadaljevali s pripravo utemeljitev za evropsko zaščito naših močvirij (okolica Ptuja, Ljubljanskega barja, Cerkniško jezero, Sečoveljske soline ...). Za izdelavo je odgovorna komisija za varstvo narave.
15. Poglobljali bomo stike z nekaterimi društvi:
 - Društvo za zaščito, promatranje i proučavanja ptica Hrvatske,
 - Ornitološko društvo *Ixobrychus*,
 - Zveza društev za varstvo in vzgojo ptic Slovenije,
 - Zveza društev za varstvo okolja Slovenije...
16. Usklajevali bomo programe s sorodnimi organizacijami:
 - Prirodoslovni muzej Slovenije,
 - Zavod SR Slovenije za varstvo naravne in kulturne dediščine...
17. Pričeli bomo priprave za ustanovitev ornitoloških društev širom po Sloveniji, ki naj bi se združila v zvezo.

Izvršilni odbor

VSEBINA

- Uvodnik
- Otoka na Ptujskem jezeru zaščitena
- Kolonija breguljke *Riparia riparia* odkrita pri Mariboru
- Pogin rdečeglavih kraljičkov *Regulus ignicapillus* v Ljubljani pojasnjen ?
- Vprašanja ornitološkega atlasa: Petje brezobmočne gmovščice *Phylloscopus sibilatrix*
- Iz ornitološke beležnice *Bucephala clangula*, *Mergus serrator*, *Pandion haliaetus*, *Haematopus ostralegus*, *Pluvialis squatarola*, *Arenaria interpres*, *Motacilla alba*, *Acrocephalus arundinaceus*, *Hippolais icterina*, *Phylloscopus collybita*, *Corvus corax*.
- Skrivnostna fotografija
- Nove knjige
- Društveni izlet na Komarnik
- Občni zbor ornitološkega društva *Ixobrychus*
- Kazalo V.letnika (1984)
- Program dela Društva v letu 1985

CONTENTS

- 53 Editorial
- 54 The islands of the Ptuj lake protected
- 56 A colony of the Sand Martin *Riparia riparia* discovered near Maribor
- 57 Death of Firecrests *Regulus ignicapillus* in Ljubljana explained ?
- 60 Puzzles of the ornithological atlas: Singing of the non-territorial Wood Warbler *Phylloscopus sibilatrix*
- 61 From the ornithological note-book *Bucephala clangula*, *Mergus serrator*, *Pandion haliaetus*, *Haematopus ostralegus*, *Pluvialis squatarola*, *Arenaria interpres*, *Motacilla alba*, *Acrocephalus arundinaceus*, *Hippolais icterina*, *Phylloscopus collybita*, *Corvus corax*.
- 63 Mystery photograph
- 64 New books
- 65 The Association's trip to the Komarnik
- 65 The annual meeting of the Ornithological Association *Ixobrychus*
- 66 1984 Index to volume V.
- Programme of the Association in 1985